лярность местных мастеров, но и придаст существенный толчок развитию туристического потенциала Городокщины. Это поможет существенно повысить охват публики и повысить популярность коллектива среди жителей Беларуси и мира. Особо стоит отметить огромные усилия в исследовательской и методической работе, которые помогают по крупицам восстановить исторические формы художественного ремесла и служить делу восстановления исторической памяти не только Городокского района, но и всего белорусского народа в целом.

1. Гаравая Людміла Генадзьеўна. – URL: https://omcnt.by/garavaya-lyudmila-genadze%D1%9Ena/ (дата обращения: 19.08.2024).
2. Даведка аб творчай дзейнасці Заслужанага аматарскага калектыву Рэспублікі Беларусь народнага клуба майстроў народных мастацкіх раместваў "Вытокі" філіяла «Гарадоцкі Дом раместваў і фальклору» ДУК «Цэнтр традыцыйнай культуры і народнай творчасці Гарадоцкага раена». – Городок, 2021. – 6 с.
3. Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцей Рэспублікі Беларусь. – URL: http://gosspisok.gov.by/Home/Index (дата обращения: 12.08.2024).
4. Міснікава Таццяна Уладзіміраўна. – URL: https://omcnt.by/misnikava-taczczyana-uladzimira%D1%9Ena/ (дата обращения: 20.08.2024).
5. Сапотько, П. М. Сохранение и возрождение народных промыслов и ремесел в контексте государственной культурной политики Республики Беларусь / П. М. Сапотько // Актуальные проблемы и перспективы развития декоративно-прикладного искусства : материалы научно-практической конференции, посвященной 25-летию образования кафедры народного декоративно-прикладного искусства Белорусского государственного университета культуры и искусств, Минск, 21-22 ноября 2018 г. / Белорусский государственный университет культуры и искусств. - Минск, 2020. - С. 140-147.
6. Сіманковіч Васіль Паўлавіч. – URL: https://omcnt.by/simankovich-vasil-pa%D1%9Elavich/ (дата обращения: 18.08.2024).

ДА ПЫТАННЯ АБ АСАБЛІВАСЦЯХ ТВОРЧАСЦІ ПРАДСТАЎНІКОЎ ВІЦЕБСКАЙ МАСТАЦКАЙ ШКОЛЫ НА ПРЫКЛАДЗЕ ЭЛЬ ЛІСІЦКАГА

Гефцер Л.М.,
аспірант трэцяга года навучання, ВДУ імя П.М. Машэрава,
г. Віцебск, Рэспубліка Беларусь
Навуковы кіраўнік – Ізафатава К.В., канд. мастацтвазнаўства

Ключавыя словы. Яўрэйскае мастацтва, Эль Лісіцкі, Віцебская мастацкая школа, творчасць, ХХ стагоддзе.

Keywords. Jewish art, El Lisitsky, Vitebsk art school, creation, XX century.

Праблематыка яўрэйскага мастацтва з'яўляецца адным з аспектаў гісторыі развіцця Віцебскай мастацкай школы.

Мэта даследавання – выяўленне асаблівасцяў творчасці Эль Лісіцкага як прадстаўніка яўрэйскага мастацтва ў генезісе Віцебскай мастацкай школы.

Матэрыял і метады. Матэрыяламі для артыкула паслужылі працы навукоўцаў, дзе творчасць Эль Лісіцкага аналізуецца і з пункту гледжання яго звароту да яўрэйскай выяўленчай традыцыі, і з пункту гледжання існавання яго мастацтва ў межах авангарда. Таксама мы карысталіся артыкулам Лісіцкага «Успамін пра Магілеўскую сінагогу» [1] і артыкулам Г. Казоўскага «Яўрэйскі перыяд Эль Лісіцкага» [2]. У аснову нашага артыкула пакладзены апісальна-аналітычны метад даследавання.

Вынікі і іх абмеркаванне. У першай палове ХХ стагоддзя яўрэйскія мастакі абіралі розныя шляхі каб выразіць уласную ідэнтычнасць ў мастацтве: побытавая тэматыка, кніжная ілюстрацыя, рэмінісцэнцыі фальклору і ўжытковага мастацтва.

Творчая эвалюцыя Эль Лісіцкага і яго погляды на яўрэйскае мастацтва з'яўляюцца цікавымі, бо працу мастака можна разглядаць як з пункту гледжання наватарскага мастацтва ХХ стагоддзя, так і ідэалагічных поглядаў майстра.

Творчы шлях Э. Лісіцкага пачынаўся са звароту да яўрэйскай выяўленчай традыцыі, ен з'яўляўся ўдзельнікам этнаграфічных экспедыцый.

«У пачатку ХХ стагоддзя многія маладыя яўрэйскія мастакі з энтузіязмам займаліся вывучэннем уласнай спадчыны. Гэта абумовіла цэлы этап творчай эвалюцыі яўрэяў-авангардыстаў, які прыйшоўся на сярэдзіну 1910-х гадоў і для якога было характэрна зразуменне і выкарыстанне нацыянальных асноў выяўленчага мастацтва» [цыт. па: 3].

Мастак стварыў сваю пластычную мову, чэрпаючы натхненне ў фальклоры. У сваіх працах ен аднолькава надаваў увагу як фармальнай творчасці, так і семантыцы. Галоўная задача ў мастацтве для яго–стварэнне новага. Для сталага Эль Лісіцкага абстракцыя–гэта аснова сучаснага мастацтва, якая транслiруе праз сябе новыя ідэі, а не спосабу васаблення нацыянальных форм.

На ранніх этапах творчасці ўплыў яўрэйскай традыцыі мацней усяго прасочваецца ў кніжнай графіцы. Яскравым прыкладам з'яўляюцца ілюстрацыі Лісіцкага да паэмы М. Брадэрзона «Пражская легенда», ілюстрацыі да яўрэйскай казкі «Козачка» і інш.

Важна адзначыць, што пераход Лісіцкага да супрэматычных элементаў у ілюстрацыі адбываўся паступова, а не стыхійна.

У супрэматызм Эль Лісіцкі прыйшоў на этапе яго пранікнення ў архітэктурныя формы і менавіта Лісіцкі змог перавесці супрэматызм з плоскасці ў прадметна-прасторавы свет.

У сваей творчасці ен выкарыстоўваў прыемы і сродкі выразнасці з розных напрамкаў і стыляў у мастацтве. Як правіла, ен не размяжоўваў розныя плыні, а аб'ядноўваў іх. Інтэграцыя адбывалася не толькі на ўзроўні пластычнай мовы і формаў, але таксама і на ўзроўні семантыкі. Яскравы прыклад–сінтэз супрэматызму і канструктывізму, канцэпцый, якія супярэчаць адна адной.

Лісіцкі быў канструктарам кнігі «Пра два квадраты. Супрэматычнае станаўленне ў 6-ці пабудовах». Мастак упершыню ўводзіць супрэматычныя элементы ў дзіцячую кнігу, укараняе яе новае візуальнае ўспрыманне.

На больш позніх этапах творчасці зварот да яўрэйскай выяўленчай традыцыі практычна знікае з яго творчасці. Розныя даследчыкі разглядаюць Эль Лісіцкага як мастака савецкага авангарда, аднаго з заснавальнікаў яўрэйскага мадэрнізму і яскравага прадстаўніка інтэрнацыянальнага еўрапейскага авангарда.

Заключэнне. Як прадстаўнік Віцебскай мастацкай школы, у позні перыяд творчасці, Лісіцкі цікавіўся не фальклорнымі традыцыямі ці арнаментамі сінагог, а рэальнай рэчаіснасцю. «Згодна з вопытам віцебскіх мастакоў, яўрэйскае мастацтва вызначаецца імкненнем адлюстраваць сваю прыналежнасць да яўрэйскай абшчыны не шляхам актыўных дзеянняў, звязаных з яўрэйскай мастацкай рэвалюцыяй, а ўласным поглядам на рэальнасць» [цыт. па: 4].

1. Лісіцкі, Э. Успаміны пра Магілеўскую сінагогу / Э. Лісіцкі. – URL: http://mogjewshistory.ru (дата звароту: 04.10.2024).
2. Казоўскі, Г. Яўрэйскі перыяд Эль Лісіцкага: артыкул / Г. Казоўскі. – URL: https://syg.ma/grighorii-kazovskii-ievrieiskii-period-elia-lisitskogho (дата звароту: 04.10.2024).
3. Шацкіх, А. С. Габрэі ў рускім авангардзе: артыкул / А. С. Шацкіх. – URL: https://artpark.gallery/be/article/1701 (дата звароту: 04.10.2024).
4. Фоль Ле, К. Віцебская мастацкая школа (1897-1923) / К. Ле Фоль. – Мінск: Прапілеі, 2007. – 240 с.

СПЕЦИФИКА ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА В СИСТЕМЕ ДОПОЛНИТЕЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ ДЕТЕЙ И МОЛОДЕЖИ

Губанова Т.В.,
аспирант третьего года обучения, ВГУ имени П.М. Машерова,
г. Витебск, Республика Беларусь
Научный руководитель – Федьков Г.С., канд. пед. наук, доцент

Ключевые слова. Система дополнительного образования детей и молодежи, образовательный процесс, учащиеся, изобразительное искусство.

Keywords. The system of additional education for children and youth, the educational process, students, visual art.

Системе дополнительного образования детей и молодежи Республики Беларусь отведена значительная роль в образовательном пространстве. В процессе обучения формируются ценности, мотивация, профессиональное самоопределение, мировоззрение, граж-